

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS :
belső farkasutczában 81 szám alatt.

Megjelen e lap hetenkint négyszer u. m. v. sárnap, kedden, csütörtökön és szombaton.
{ Ara évnegyedre 3 ft. o. é. Hirdetési ár: négyszeres sorért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 kr., negyedszer 4 kr., s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltek. }

KIADÓ-HIVATAL :
Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Aldunai utopiák.

II. A mint a „Kolozsvári Közlöny“ olvasgatom, látom hogy van író a szomszéd Moldva-Olahországban, ki kicsinyléssel hozza fel, hogy mi magyarok ázsiai eredetűek vagyunk; feledve, hogy éppen kelet volt egykor a világ nagy színtere. Ha a történelemnek lihetünk, Trója pusztulásakor Aeneas vezérlete alatt egy csoportoska trojanus a Tiberis mellé vergődött, ott építette Rómát; tehát im a tömjénezett rómaiak éppen úgy ázsiai eredetűek voltak; ebből lettek a rómaiak, s ennek következtében azon nemzetek, kik a rómaiaktól erednek, szintén ázsiai fajták, ha t. i. nem az elkorcsosított európai népekből lettek latinokká. Ázsia volt az ősidő minden nagyságának fészke, és minden nemzet büszke lehetne ázsiai származására. Mi azonban magyarok belégszünk azon hírrel s névvel, melyet magunk mint már magyarok vívtunk magunknak. Én nem akarom azon időt érinteni, mikor a mi rokonainkkal a törökökkel harcoltunk, mert ez immár annyiszor van említve, hogy a fejem is fáj belé. Én ezt az időt a legszerencsétlenebbnek tartom, mert ha mi, a mi becsületes török rokonainkkal csendes és jó szomszédságban élünk, most Lengyelország nem volna felosztva, mi magyarok is talán másképp állanánk. De azon korban nem hallhatott az ember egyebet, mint : „Rajta magyar rajta, jó a török a kutya fajta“ S Európa mindig kiabálta : „Bravo magyarok! bravo magyarok!“ A hátunk megett pedig azt sugták egymásnak : „hagyjatok békét a magyaroknak, hogy szedjék ki a gesztenyét a tűzből, majd megesszük mi a belit, s ők aztán jóllakhatnak a héjával“, s így is lett. Nem, ezen időt nem érintem, hanem a reformot. Nézzük azon időszakot, hogy nézett ki Európa. Spanyolországban, Portugáliában, Olaszországban működött az iszonyu inquisitio. Franciaországban a király megkondítja Bertalan éjén a halálcsüngettyűt, és Párisban a vér omlani kezd. Németország 30 esztendeig a legiszonyubb harcznak a tere, Csehországban a husziták marcangolják a nemzeteket, és Lengyelországból a dissidenseket kikergetik. És mi barbár magyarok mit csinálunk? Mi tiszteljük a meggyőződést, egy része a mi tót atyáinknak lutheranus lesz, a magyarok egy része kalvinista, egymás része unitarius; erdélyi szász atyáinkfiak a római katolika vallást elhagyják és protestansok lesznek, de azért mi soha ellenük egy szót sem szólottunk. Ezen időt dicsőöbnek tartom, mint az egész török háborukat, mert ekkor bebizonyította nemzetem, hogy tiszteli a lélekismeret szabadságát, és hogy ártatlan vérről nem fertőzteti magát. Nézzük a politikának sármos pályáját, mennyi államférfi, mennyi nagy szellem dicsőíté s dicsőíti ma is a magyar nevet. Nem tapsolt-e napjainkban is egész Európa egy Deák, egy Széchenyi nevének?

Mindenek feletti dicsősége volt pedig a magyar nemzetnek az, hogy egy oly birodalmat alakított, melyen sarkallik most is az európai egyensúly. Ha a magyarok nincsenek, ma a szlávok uralkodnának egész Európán.

Tudva van az, hogy kezdetben a Don és Volga között tanyáztunk, s a Zabar tóig (caspiumi tengerig) terjedtünk. Mi okból nem tudható, innen megindultunk, és nagyobb vagy kisebb időszakokban bejövünk Bessarabiába és Moldovába, hol is Ijászt (Jászi a magyar lovas ijjászoknak, mostani jászoknak tanyázó helye) kezdtük alakítani. Ezen időben a nagy morva királyság már állott, s a király Szvatobluk (németül Zvendibold) volt. Németországban pedig első Nagy Károly császár uralkodott. A német császár aggodalommal nézte a szlávoknak nyugotra való nyomulását és hatalmoknak gyarapodását; mert már Németországban is kezdetek volt beharapozni. Nézzük Poroszországot. Hajdanában a Rusz patak választotta volt el a Lengyeleket, a Ruszon túl lakó szlávoktól; ezeket nevezték a lengyelek Pod Rusz (a Ruszon túl való). Ebből lett szlávul kurtitva Poruszi; ebből lett idővel deakul Prussia, és elnémetesítve Preussen; tehát Poroszországnak a neve eredetileg Szláv név. Tekintsük Pomeraniát. Ez a tartomány eredetileg szláv tartomány volt és Pod morz'e (mond : Pod morze) az eredeti neve, mely annyit tesz mint : tengeren túl. Ebből lett szlávul kurtitva Pomorze, ebből lett németesítve Pomern, és deakosítva Pomerania. Olvassuk a porosz királynak a címjét, ebben az áll : hogy Herr der Wenden Wilzen und Anden. Ez a három szláv törzs a mai Brandenburgban van, de elnémetesedett. Erre felé a mint látjuk a szlávok jócskán elhaladtak volt. Nézzük Styriába. A fővárosát hívták Gradeznek (váracsnak) ebből lett rövidítve Grac, és jelenleg nevezik Graec. Ha tovább tekintünk Stiriában, ott mai napig is van egy helység Windisch Feistritz, s egy táj Windische Mark; ezen kívül vannak egy néhány szláv ajku falvak is még Karinthiában, és Karnioliában még mai napig is léteznek, de Karnioliában különösen van egy szláv törzs a furlanerek, melyek egy oly olasz zagyvalék nyelvet beszélnek, hogy nem hogy egy szláv nem érti, hanem csak

az ur Isten tud rajta lexicon nélkül elmenni. Ha tehát Nagy Károly császár ezen az elenyomulásán a szlávoknak aggódott, nem csodálkozhatunk, s azon se bámulhatunk, hogy a német császár a szlávokat megakart törni, és velök élethalálra kezdett harcolni.

Mind a németek, mind a szlávok elszántan s elkeseredve harcoltak, mert mind a két fél átlátta, hogy a vesztőnek elnyomatása a következés. A sors úgy akarta, hogy apáink ekkor jöjjenek be, s megalapítva Magyarországot ketté vágják a szláv elemet. Ha mi magyarok hódításunk által be nem éltük volna magunkat a szlávok közé, lehet hogy most egy hatalmas Lengyelország, Muszkaország helyett egy más, és Törökország helyett egy keleti szláv ország állana. Hogy Erdély és a Dunafejedelemsegek egyik vagy másik szláv hatalom alatt állnának, abban kétség sincs. Tehát az által, hogy mi hazánkat elfoglaltuk, a szlávokat két részre osztottuk, a déli és keleti szlávokra, s a panszlávismust megtörtük, mert a szlávok egyesülése csak a magyarok eltörlése által történhetik, vagy azáltal, ha valaha a magyarok a szlávokkal kezét fogának, hogy együtt uralkodjanak Európa felett. Ekkor aztán Európának nagyobb része egy oly orosz uniformist kapna, hogy 1000 év múlva se tudná magáról leírni. Gondoljuk a sok szláv törzseket egyesülve a magyarokkal muszka kormány alatt, hogy néznének ki ezek Európa ellenében? A száraz hadi erő egy millió ötszázezer ember, 1500 tábori ágyúval, s ebben a hadseregben az európai lovasságnak a lelke. A baltikumi, fekete, aegaeumi és adriai tengereken egy-egy hatalmas szláv flotta, ki merne még Európában egy szót szólani? És vajjon mennyi idő kellene ahhoz, hogy a mongolok és kozákok a lovaikat a Rajnába itassák?

Im ha az ember magának ábrándokat terem más nemzetek kontójára, a magyarok is lehetnek azt, csak hogy az ily ábrándnak sohasem az ábrándozó veszi hasznát. Egy nemzet mindig csak akkora nagyságot érhet el, a mennyit saját emberségéből, saját erejével és eszével kiküzdhet, külsőhatalmasságok kegyelme soha sem tett nagygyá nemzetet. És mi inkább akarunk királyságunk határai közt szerény magyarok maradni, mint valamely alakulandó nagy szláv birodalom hős kozákjai gyanánt szerepelni.

Látni való tehát, hogy Európában hivatásunk most is színtoly fontos, mint a minő mindig volt, s így azon Románia a Tiszáig még bennünk is igen nagy gátat talál.

TÁRCZA.

CSENDÉLET.

(Közi Turul.)

(Folytatás.)

Én, különösen én, számos benső vonatkozásnál fogva, ezer köteléssel válek hozzá csatlóva. Én az ő hanyatló korának, az ő megrendült egészségének leánya, az ő gondjainak gyermeke válek. Én nem birtam a véralakot azon szerencsés egyensúlyával, melyet többi testvéreim anyámtól örökölték. Én merőben atyámbhoz tüntem, s ő maga gyakran mondogatá : „Igen, te egészen az én leányom vagy!“ Az öregség, s az élet gondjai élete utolsó perezéig nem birták atyámat megfosztani az ifjú tevékenység- és keletől. Ezt mindenki érezte, a nélkül, hogy megmagyarázhatta volna, s férfiak, nők és gyermekek, mindenki úgy vonzódott hozzá. Még mindig látom őt szobájában a fekete asztalka mellett, a mint odysseáját, amerikai nagy utazásait, s a gyarmatokbani életét beszéli el. Az ember nem győzte hallgatni, mikor erről kezdett beszélni.

Ó nemcsak mint szelleműs előadó gyakorolt vonzerőt, ő mindenekfelett a rendkívüli szívjószág jellemét viselő magán. Benne mindig a valódi jó ember nyilatkozott; meg is nyerte mindenki szívét.

Az élet minden nehéz próbái, fordulatai, kalandjai, melyek másoknál a szívet rendesen megkeményítik, az ővét még inkább meglágyították.

Az akkori sokat hanyatott nemzedékből alig volt ember, a kit az élet hullámai annyit csapkodtak ide stova, a ki annyi szorongatott állapotot ment volna keresztül.

Atyja az Auvergne-ből való volt, egy iskola főnöke, később a consulatkorban bíró Franciaország egyik déli városában, még később, 1788-ban, a notable-ok gyűlésébe lön meghíva, s szülőhelyének és foglalkozásainak zordonságát

az iskolai zsarnok kéréhetlenségét a bírói állás részrehajlatlanságával egyesíté.

A nevelés ama korban durva volt, inkább csak szakadatlan zabolázásból állott; minél több szellemi és akaraterőt tanusított egy jellem, annál inkább rajta voltak, hogy megtörjék. Atyám, ki gyöngéd, finom érzései természetlő birt, egy ily rendszer alatt semmivé lett volna. Amerikába szökött tehát, a hol egyik testvére már megtelepült vala. Minden vagyon nélkül, egyetlen rendbeli öltözetével indult; de ifjuság, bizalom s az arany szabadság álmai fényes bomezést képezének. Amaz idők óta mindig különös előszereettel viseltetett azon földrészt, később is gyakran megfordult ottan és a véletlen úgy hozá magával, hogy oda is lön eltemetve.

Úgyei által San-Domingoba vezetett, atyám belesodródott azon bonyodalomba, melyeket a Toussaint Louverture uralma idézett elő. Ezen rendkívüli férfi, a ki ötven éves koráig rabszolga volt, de mindent átlátni és felfogni különös képességgel birt, irai s gondolatainak szabatos alakot kölcsönözni nem tudott. Ő inkább nagy tettekre, mint szép szónoklatok tartására volt alkalmas, ennél fogva egy kézre, egy tollra, s mindenekfelett egy fiatal bátor szívre volt szüksége, a ki a hőnek minden helyzetben egy találó hősi szöveget sugalmazzon. Igen is kétséges, vajjon Toussaint akkori életkorában magától jött-e azon nagy ötletre, melylyel egy Napoleonhoz intézett iratban a maga viszonyát e nagy férféhoz oly találóan jellemzé e pár szóból álló címzéssel : „A legelső fekete, a legelső fehérnek!“ Annyi bizonyos, hogy ama levelet Napoleonhoz atyám irta.

Toussaint szerette atyámat, kinek egyenesszívűségét nagyrabecsülté, s bizott benne, ő, a kinek egész lényé bizalmatlanság és zárkózottság volt, a ki rabszolgasága hossz-szu éveiben megszokta némának lenni, mint a sir! Ki halbat meg, mielőtt az életben egyszer valakinek szívét feltártá? Atyámnak szerencsétlensége volt, hogy Toussaint bizonyos pillanatban veszélyes titkokba avatta. Ettől fogva aztán mindennek vége volt; a tábornok felni kezdett a fiatal embertől s magát tőle függőnek érzé; ez reá nézve a rabszolga-

ság egy új neme volt, melynek csak atyám halála vethetett véget. Toussaint börtönbe vetette őt, s ha valamely pillanatban félelme nagyobb fokra emelkedett volna, bizonyára lenyakasztatja vala.

Szerencsére a fogoly felett halás szívek örködtek; ő sok feketét segített, s irántok szíves volt; egy néger, a kinek egyszer oltalmat nyújtott, tudtára adta atyámanak : mily veszély fenyegeti, s megszökni segíté. Egész életében nyomozta e nőt, hogy haláját iránta leröhassa; csak negyven év múlva, midőn utolsó utját tévé Amerikában, találta fel újból; az Egyesült Államokban élt.

De a fogságból menekülve, atyám még nem volt minden veszélyen kívül. Ejjel az erdőkben kalauz nélkül kelle bolygania, s minden perczen félhetett, hogy találkozni fog a marron szerencsénekkel, azaz szökvényrabszolgákkal, a kik a fehér emberek legkérlelhetlenebb ellenségei, a kik őt bizonyosan megölik vala, a nélkül hogy tudták volna, miképp fajuk legjobb barátját bántják. De a szerencse néha az ifjuság pájtása szokott lenni, s ő minden bajból kimenekült. Egy jó lóra akadt, s valahány szerencsének mutatkozott a sürtősgében, azonnal megszorítá paripáját, a levegőben megsóválta kalapját, és azt kiáltá : „Toussaint tábornok előcsapata!“ És ezen rettegett név hallatára, mint egy varázsütésre, mindenki tovatűnt.

Atyám szelid szíve Toussaint iránt nem keményedett meg; ő e nagy férfit iránt, ki őt félreismerte, mindig teljes rokonszenvvel viseltetett. Midőn megtudta, hogy őt Franciaországba hozták, hogy mindenkitől elhagyatva, a Jura egy erdőben nyomoru rabságban tengődik, a hol aztán a hideg és inség miatt meghalt, egyedül atyám maradt hozzá hű, egyedül ő látogatta meg, irt neki és vigasztalta őt. Mindazon hibák és erőszakoskodások mellett, melyeket azon szerepben, melyet ezen nagy férfi játszott, alig lehetett volna kikerülni, atyám benne mindig tisztelni tudta a férfit, a ki hatalmas szellemével egy alástlyed emberfajt merészen felébreszteti, egy világot teremteni tudott. Élete fogytáig levelezésben is volt vele, s később családjával.

Különös véletlen volt, hogy atyámnak ugyanazon szí-

Erdővidék, ápril 18-án 1862.

A nemzeteket az idők történelmi fejlődése rendezte el, és alakította ez alapon az országokat. Ott, hol az ország alakulása a történelemnek, nem pedig congressusi határozatoknak kifolyása: a nemzetek úgy lesznek legboldogabbak, ha azon ország boldogságát, belső jólétét fejtik ki, hová őket a történelem berendezte. Azon természetlen állapot, mely Olaszországot a Pipinek és Károlyok kora óta nyomja, évszázadok küzdelme után kezdett most egységgé alakulni, pedig természetlen állapot volt, mert egy nemzet vala annyi országra szaggatva; de a mit a történelem rendesen fejlesztett ki, azt felbontani nem oly könnyű; s előbb nagyszerű nemzeti nagyságot, nagy civilisatiót, nagyszerű belső jólétet kell kivívni egy idegen protectoratus alatt álló nemzetnek, mielőtt csak függetlensége kivívására gondolhatna is, mennyivel később gondolhat még foglalásokra?

Elakartunk egy néhány eszmét mondani. Ha azok nem hízolgók sokaknak almaira nézve, nem ellenszenv vagy aggodalom kifolyásai. Egyikre sincsen ok. Mint szomszédok gyakori érintkezésben állunk Moldova-Olahország értelmes embereivel, s a kölcsönös jóakarattal, s barátságos szomszédságnak folytonos adatait bírjuk. A ki a bojár magas intelligenciát ismeri, az tudja, hogy ottan éppen a legilletékesebb férfiak bizony nem sokat álmadoznak a Tisza határvonalával. Lukács Ferencz.

Aranyosszéki, ápril 18-án 1862.

Itt napirendre kezdett jöni a gyújtogatás és öngyilkolás. Most közelebről egy sinfali gazda ember leve áldozta a gonosz kéz által gerjesztett tűznek, elégyvén háza, minden gazdasági épülete és szép ökröi. A mi pedig az öngyilkolást illeti, ez évben három férfi kísértette meg a költői önkívégzést; egy csegezi nős férfi, egy kövendi családosa és egy rákosi ifjú legény, ez utóbbit azonban a szomszédok észre véve megmentették a haláltól, a más kettőt pedig még levágtatták, már meg is merevedett. A rákosi ifjura nézve még annyi megemlíteni való van, hogy előbb a kutha szökött s onnan segítség által kiszabadítottván, azután kötött volt fel magát; de ekkor is megmentetvén, azon nyilatkozatot tevő, hogy hiában leskelődnek utána, mert neki költői által kell meghalnia. Szerencsétlen rögeszme! S mind ezt minnek tulajdoníthatni? Véleményem szerint nem egyének, minthogy mind a három öngyilkos pálinka iszákos volt, azon bódító szerekkel vegyített zsidó-pálinka nagy mértékben használatának, melyet mostani árendásaink méreg drágán árulnak. Ad notam „árenda” kérdjük miért is az az árenda (értvén a koresmárolási árendát)? Van-e abban valami haszon? s ha van, kinek van haszna? a közönségnek? oh annak nincs! a kormányának? oh annak sincs! Ha nem van bizony haszna az árendás zsidóknak, koresmárolásainak és még... de tertium non datur. De aztán a mióta ezen árendálás a bureau által létrehozott, van és a mig fenáll, lesz hajmeresztő hanyatlása az erkölcs és becsület-értetnek; mert a mig az italkezelők naponként szoknak a családhoz, addig a részegeskedés és az ezzel járó elszegényítés és erkölcsi elcsúszás óriásilag halad. Csoda-e hát, ha némely embernek becsületérzete és józan gondolata annyira eltompul, hogy felakasztja magát? Meleg tavaszi napjaink hidegre változtak. Nagy péntekre viradók, hogy beteljesedjék az irás: Péter fűtözik vala, mert hideg vala; fagyos der állott elő, a künn levő víztartó edényekben a víz megfagyott, a szőlő kihajtása és a gyümölcsfák dúsán kinyílt virágai leforrázva, s ha tovább is így tart, sem szőlőnk sem gyümölcsünk nem lesz.

r. l.

geten kellett alkalmazva lennie, mely, a legelső fehér buktával, midőn trónjától megfosztott, ennek kisdé királysága lön. Atyámnak szíve lelke megrendült e borzasztó nagy sorscsapás miatt, s habár ő amerikai és a köztársasági eszméktől egészen áthatva volt, itt ismét a szerencsétlenség udvarnoká lön. Ő a császár legbensőbb szolgájának, gyermekeinek s mindenkifelel ama derék imádott hölgynek szentelte magát, a ki a nagy férfiú száműzetését némileg bájoslón tudta varázsolni. (Bertrand tábornok családja.) Az 1815-iki maritimi veszélyes visszatéréskor atyám vállalkozott, hogy e hölgyet Franciaországba visszazsallítja. Ezen viszony ingere oly nagy volt, hogy később, ha elbárhíthatlan akadályok nem gátolták volna szándékában, ő is Szent-Ilona-szigetére ment volna. Annyi bizonyos, hogy a Bourbonok visszatérését nem állhatta ki s visszatért kedves Amerikájába.

Ezen ország atyám iránt nem volt haláttan, sőt élete boldogságát adta meg. Ő minden hivattal felhagyott, s magát egészen a tanítással való szabad foglalkozásnak szentelte. Tanított vala Louisiana-ban; ezen Gyarmat-Franciaország, jóllehet el van szakadva az anyahontól és sok mindenféle elemekből van alkotva, mindamellett még mindig francia szelleműl van áthatva.

Atyámnak többek közt volt egy tanítványa, árva lányka német és angol eredetű. Még kicsinyke gyermek korában került keze alá, szeméi előtt nőtt fel, s a gyermek mind több szeretettel ragaszkodott hozzá, kiben új családot, új atyát kapott, s a felnőtt lányka ártérz, mily hön tud dobogni e férfi szíve, ki még mindig az ifjú kellelem és élnétség varázsával bírt, melyet a déli francziák hanyatló életkorukban se szoktak elveszíteni. A lánykának csak három hibája vala: ő gazdag, szép és fiatal volt, atyámnál harmincz évvel fiatalabb. Ez utóbbi nagy fontosságu pont vala; de egyiket se gondolt erre és nem is érezte annak következményeit soha. Atyám halálakor édes anyám vigasztalhatatlan volt s egész életében gyászolta.

Anyám óhajtott látni Franciaországot, s atyám, a ki búszke volt rea, ürvendett, hogy az avult világnak bemu-

Ezen három törvényhatóságból alkotott, különben a természetnek többféle ajándékival megáldott vidékről csak olykor olvashatni valamit a lapok hasábjain. S így mintegy ösztönözve érzem magam — szokásom ellenére — a nevezetesebb eseményeket nyilvánosság elibe juttatni.

Miklósvár-székről olvastam ezen lapban a multkor, egy Baróthról kelt tudósítást. Ezen közleményben fölhozott tárgyak némelyikére jelenleg csak ennyit tudok ki megjegyzés gyanánt: Vajjon az említett politikai nézetek Miklósvár-szék értelmisége nagyobb részének véleményével találkoznak-e?

Bardocz fűszékről, mint Erdővidék egyik alkotórészéről említek valamit, melyet nem árt megjegyeznünk t. i. helyettesített alkirálybírája, egy dultója nem ezen fűszék szülöttjei, annál kevésbé tartoznak birtokosai közé. Egyiket adá Csikszék a más Miklósvárszék. A nép esendekirváncsissággal tekint az élelételtetett provisorium kifejlődésére. Higgadtságának köszönhetni főképp a személy- és vagyonbiztonság lételet, melyet a többszöri ideiglenes rendszer változékonyaságai sem valának képesek megengedni. Igaz, hogy Bardocz-szék keblébe Olaszteleken kilencz esendő szállásoltatott be, s így még nagyobb biztonságban vannak az illetők, mint az abszolút rendszer alatt, midőn Bardocz-szék a baróthi járáshoz tartozván a esendőruk ezen fűszék területén kívül tanyáztak, tehát most olyasmit is nyertek, mivel ezzel nem bírtak; szállások minékutána B. helységbe való elszállásolásnak, az ígért jó szállás mellett is, nem annyira a házi gazda hajlama, mint bizonyos körülmény miatt megírsult, az alkotmányos rendszer alatti székház helyiségében van, az ott levő újabb iratok felváltára bészállásolások alkalmával előbb az előzőbába (székelyesen érsz) s onnét egy kamarába vagy fűtházba tétetett, de ki rendelkezéssel nem tudom.

Különbén Bardocz fűszékének mostani körülmények között nem is kell székház, hisz az alkirálybíró Baróthra szokta összegyűjteni a helységek előjáróit reportha, mint beköszöntése alkalmával történt; aztán a mint hallom, az egyes bíróság ezen fűszékre nézve is Oklándon, tehát a Rikán tul leend, mely jöfutamodás Bardocz-szék bármely falvájától. Az az egy vigasztalás, hogy legalább az anyaszebbe kell menni, ha perelni akar, s midőn a zöld Rikán átbálgal a székely atyafi pár forintos perével, eszébe jut a régi s alig mult alkotmányos idő, mely alatt fűszékének több százados törvényes gyakorlata, saját kebelbeli törvényszéke tiszteletben tartott.

Régen Bardocz-szék ős levéltára is becsben tartott, de midőn a régi levelek renteja szállani látszott és midőn mostoha kezek közé került némely volt hivatalnok az új bank jegyek, meg az állampapírok kezelésével elfoglalva lévén, az ős levelek fentartására figyelmeket nem terjesztették ki s így azok sorvadásnak indultak. Baróthon, hová az abszolút-rendszer alatt vitettek és hol maig is vannak, nem tudom mennyire terjed ki a mostani tisztviselők figyelmére ezen levelekre, de ideje lenne azokat, minthogy a miklósvárszékiekkel összevegyültek, elkülöníteni s biztos helyre elhelyezni, mert azok között több becses adatok és történelmi okmányok is lehetnek.

Hajdan, míg Bardocz fűszékben a székely katonarendszer főállott, több katoná-orvosok voltak alkalmazva, úgy Miklósvár-székek között egy alorvosa is vala.

Az alig mult alkotmányos szervezéskor nem lévén már egy katoná orvos is e vidéken, egy alorvosi állomás szavaztatván meg, Olasztelekre Bardocz-szék egy önzetelen humanus alorvost nyert. Fizetése azonban megszünt azon korszakkal együtt. Ugylátszik az eddigiekből, mintha fejedéknységbe került volna ezen állomás, pedig ő fárad éjjel és nappal; van ugyan egy alorvos Baróthon, de annak elég teendője is van Miklósvár-székekben. Valóban obajandó lenne a közjó s főképp a szegényebb néposztály érdekében ezen alorvos fizetésének a kormány általi utalványoztatása.

Erdővidék nevezete alatt mi felső Fehérmegye egy ré-

tathatja azon szép virágot, melyet az újból nyert el. De bármennyire óhajta is, hogy a fiatal hölgy birtokát számára csonkítatlanul megtartsa, a mint azt kezéhez kapta, még is csak akkor szállott hajóra, miután az ő beléegyzésével egy emberiség szép kötelességet teljesített. Rabszolgái közül ugyanis mindazokat, a kik teljeskoruak valának, szabadokká tette; a mi a gyermekeket illeti, a kiket az amerikai törvény szerint tiltva van szabadokká tenni, azoknak jövőbeli szabadságukat egy okmány által akép biztosította, hogy ha teljes kor érnek, szülőikkel hasonló sorsba jussanak; ezért folytonosan gondoskodott is róluk. Soha se felejtkezett meg róluk; tudta jól mindenkinek a nevét, életkorát s jövőbeli szabadságának óráját. Franciaországban léte alatt nem egyszer nagy örömmel mondá: „Ma ez és ez szabad lesz!”

Most már atyám ismét eredeti bonában volt, boldogan élt falun szülővárosa közelében, épített, ültetvényezett, nevelte családját s így képezett középpontot egy új világnak, melyben minden töle származott; a ház, a kert az ő műve volt, nejét szintén ő teremte azzá, a mi vala, mert hiszen ő nevelte fel, s mivelte ki, úgy, hogy leányának lehetett volna tartani. Anyám oly fiatal volt, hogy legidőbb leánya testvérétül beillett volna. Őt más gyermek következett, minden egy-egy évvel ifjabb, a kik atyámat élő korszoru gyanánt vették körül, mely búszkesége volt.

Kevés család van, melyben a jellemek és hajlamok oly változatosságu fordulna elő; mindkét világrész éles határvonalakkal képviselve volt itt, egyfelől a ragyogó élénk kedélyű déli franczia, másfelől a louisianai komolyabb települő, ki már születésekor az amerikai jellem phlegmaticusabb vonását nyerte.

El volt határozva, hogy az első szülött nővér kivételével, a többi öt gyermek közös nevelésben részesüljön és pedig ugyanazon tanító alatt, a ki nem volt más, mint maga atyám! Késő öregségében ismét tanító, iskolamester lett tehát, s egész napja, elkezdve reggeli bat órától esti hat óráig, nekünk vala szentelve. Este korán lefeküdt, de, jóllehet gyöngye mellé vala, reggeli három órákor már felkelt,

szét és így felső Rákost is befoglaljuk. Helyén van tehát erről is megemlékezni. A felső rákosiak közül többen követek el kibágásokat az urasági erdőkben. A napokban kün volt a szolgabíró kinyomozás végett, várjuk el annak eredményét és addig hallgassunk e tárgyról.

De van egy más borzasztó eset, melyet hallgatással mellőzni hibának tartanék. Mult hónapban Felső-Rákoson Székely Miklós felszabadult urbéres csüire felgyújtatván leégett, egyuttal marháit is beégtek, minthogy az itteni építési modor szerint istállója is azon fedél alatt vala építve. A kárvallott többekre gyanakodott, és azok közül különösen a felső molnárra, kinek Sz. M. fia az égés után néhány nappal az utcán találkozza beszédbre eredett, melyet nevezet a molnár fejére egy fejszével csapott hatalmas ütlegel végezett. Ez panasza ment helységbíró Márk Jánoshoz, ki őt az orvoshoz utasította lá-lelet nyeresé végett. A molnár igyekezett azt megszerezni, de azon orvos, kihez utasítva vala, nem lévén hon, a nélkül tért haza s újabb panaszt emelt nevezett helységbírónál. Ki három esküdteket összehíván, egy a bepanaszoltat és apját, a tárgyalás megkezdődött. A panaszos Sz. M.-hoz fordulva mondá: Miklósbá, a fia ugyan megütött, s a fején kapott sebet mutata. Sz. M. ezt felelé rá: nem ütött elég jól meg. Mire útni kezdé a panaszos, és szeme körül a kezében levő vas-eszközzel nagy sebet ejtett. Mire a panaszos futásnak eredett. Sz. M. fiával utána. A tárgyalásnak így vége lön. A helységbíró s a jelen volt esküdtek nem tartóztatták fel a bösülteket, kik az ítélő s végrehajtó szerepet is átvenni merészkedtek. A panaszos molnár nem panaszmeleléstől, hanem menekvésről gondolhatván, egy cigányházhoz szaladva, az ágy alá rejté magát. De itt sem tudá a bösülteket kikertülni, mert az ágyalól kihúzá és fejét a nagy pörölyvel szétzúrá, és néhány szurást tevén rajta fényes nappal mart. 22-kén d. n. 2 órákor meggyilkolták. A cigány névveléget lépett fel, de többen a házközelében állva, az előjárók tetlen példáját követék. Hányan és kik voltak tanni ezen kegyetlen tettnek, még nem jött tudomásomra, azonban bizonyosan tudom, hogy Sz. M. és fia — tehát a gyilkosok — még maig is szabadon vannak. Pedig Szikszai ur törvénybíró, (mert e vidéken úgy hívják) kinyomozás végett ezélt pár héttel már megjelent vala a helyszínen. Melyik S-nál fogva vannak a gyilkosok szabadon, és mikép lehetnek úgy, vagy kezességen vannak-e elbocsátva nem tudom, nem is képzelhetem, mivel az osztrák büntető törvényben merőben járattalan vagyok.

Nagy feszültséggel várja Erdővidék lakossága az eredményt. Várja mikép fog a bűn megbüntettetni? mikép fognak a hátramaradt árva és özvegy — kik kenyer nélkül maradnak — veszteségükért kárpótoltatni? Várja, hogy az eset kezdetén jelen volt helység-előjárónak hidegvértségük és titlenségük, minthogy a rendőri felügyelet a helységben őket illeti, fog-e hibául kitéteni? A meggyilkolt molnár családja igaz, hogy szegény, csak árvaiban gazdag. Kik méltán sirathatják apjokat, ki minden alapos gyanu nélkül gyilkoltattak meg. Így áll F. Rákoson a személy-biztonság! De nem Alsó-Rákoson, melyet T. Sebestyén lelkesz ur a „K. K.” apr. 13-án kelt számában, hibetöleg tévedésből kizölt hibáson. Ez ált leírása a borzasztó tettnek, melyhez commentar nem kell.

Még megemlítem azt, mit legelőször kellett volna tennem, t. i. nincs vidékünkben pénz, — na de már ez is régi nóta... Aztán a búzavetéseink csak vannak, a mint lehetnek, de a rozsvetéseink a nagy hó s víz miatt elpusztultak. En mint aféle szántóterő ember szeretném tudni: vajjon remélhetünk-e ezen károsodás miatt némi relaxatiót? Egészen jól nem emlékszem, hogy az ügyvezetők a tisztajövdelem meg a magzaporodás kiszámításánál, úgy az illető hivatalnokok tekintetbe vették-e: ha a vetés kipusztul, ha azt ki kell szántani, ha még a bevetett magot sem adja meg a föld, a jó művelés és a mult évi nyugvás dacára, mert e vidéken tagosítás nincs, tehát ily esetekben mennyi a tisztajövdelem?

s ez időben végezte rendesen levelezéseit, s olvasgatta kedvencz könyveit. Mindenekelőtt pedig reggelenként kinyitá ajtaját s elmondá halálamáját az ő teremtojéhez és Isten meg kelle hogy áldja e drága főt, mely nem az emberi szenvedélyek, hanem nehéz megpróbáltatások közben öszült meg. Nyárban a reggeli ima után kiment a kertbe sétálni, s ott figyelemmel kísért a rovarok és növények ébredését. Ő mindenket igen jól ismeré és reggeli után gyakran megfogá kezemet, s rendre mutogatá nekem a virágokat, magyarázta azok tulajdonságát, figyelmeztetett a rovarok menhelyére.

Ezen reggeli órákban mindaz, mi figyelmét magára vonta, magasztos eszméket sugallt neki. Minden dagály nélkül, a legbensőbb érzéssel beszélt nekem Isten jóságáról, a ki előtt mindenek nem nagyok és kicsinyek, hanem csak testvérek és egyenlők.

Jóllehet ép annyi elfoglaltatásom volt, mint testvéreimnek, e mellett még anyám- és nénémnek is segítsem kellett, úgy hogy midőn a könyvet letettem, kötelemet vagy tímet kelle elővennem.

Reám nézve nagy szerencse volt, hogy a mi munkás, szakadatlan foglalkozással teljes életünkben néha kellemes változatok és időtöltések is jöttek közbe. A tanóra kezdődik, mindenki komolyan neki ül; de imé fellegek kerekednek, eső lesz, a széna elromlik, ha be nem takarítják, gyorsan, munkára, jöjjenek a gyermekek is mind, őki segítene valamit; a tanórának alászolgája, dolgoznak keményen s ezzel elteltik a nap. Kár, hogy az esőből semmi se lett, a vihar Bordeaux föltét függőben maradt, s alkalmasint az áldás csak holnap köszönt be hozzánk.

Aratás idején, a mi nálunk a munkásság és ünnepek évszaka volt, nem volt pihenésünk; minden gondolat a mezőre irányult. Mi gyermekek mindegyre valami pacsirták gyanánt frissen kiillanánk, eltűntünk a borozdák közt, elrejtőztünk az ért kalászkok erdejében.

(Vége következik.)

A búza közül ki lehet a konkolyt gyomlálni, bár így lehetne földünket mind megtisztítani, talán jobb áldásnak néznénk elibe. Bizunk azonban a tavaszba, hátha ez az őszinél nagyobb áldást hozand. Mi tisztá magot szoktunk vetni, s az után csak remélhetjük az áldást bő aratásban.

Ha még olykor mezei elfoglaltatásom engedi, s ha tudósításom a t. szerkesztő ur becses lapjában helyt nyerend, lehet, még fogom tudósítani a nevezetesebb vidéki eseményekről. Áldást kíván a t. szerkesztő ur által lapja hasábjain elhittett jó magok után egy szántóvető.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Tegnap előtt esőtörtőskön lépett fel Stéger a „Tronbadour“-ban. A világhírű tenorista nagyszerű műveltségben részesítette a közönséget. Alig hiszszük, hogy valaha színpadunk falai közt hangzott volna, ily erős, ily tisztá, s annyira a dalnok hatalmában álló tenorhang. Nagy köszönettel tartozunk egy Stéger, mint Follinusznak ezen nagyszerű műveltségért. Még négy operában fog kitűnőbb vendégünk fellépni.

— A „Herm. Zeitung“ april 16. diki száma hatóságilag lefoglaltatott a miatt, hogy a „Sieb. Bote“ írásbeli megintése ellen jogi szempontból felszólalt. A bécsi lapok mind foglalkoztak lapjaink megintése kérdésével. Az „Oest Zeit.“ különösen nagy zajt ütött; kiemelte a szászok hűségét, ragaszkodását február 26. hoz, s nagyon aprehendált, hogy mégis éppen szász lapot s nem a kolozsvári lapokat intük meg. Azonban éppen ekkor vette hírül a „Kolozsvári Közlöny“ megintését, s ez az „Oest. Zeitung“ megvizsgáltta, tehát — ugymond — a Gleichberechtigung elvének elég van téve. A „Vaterland“ miniszter Schmerling köriratára s az államtanácsba tett nyilatkozatokra hivatkozva, azt hiszi, hogy egy recursus által ezen megintések alól lapjaink feloldoztatnának. Mi a recursust feleslegesnek látjuk. Vagy áll a megintés rendszere, és ekkor az ország kormányzatának teljes joga volt minket megintetni, s hasztalan recurrálnánk; vagy nem áll — elévültnek nyilvánítván azt az államminiszter — akkor felesleges volna recurrálni, minthogy nem volna meg a lap existenciáját fenyegető veszélyek. Legjobb tehát így is egy hallgatnunk.

— Husvét ünnepe piros tojás gyanánt mutatott be a bécsi lapok a hetek óta szunyadni látszott magyar kérdést. Nem tudnak természetesen semmi új programot felállítani, a magyaroktól várnának, ezek azonban már kimondották kívánságukat, s többé nincs miért, de nem is beszélhetnek. Azonban ezen kérdés hánytorgatásából látszik, hogy malomkökint nyomja az a bécsi publicisták kedélyét, a nélkül hogy elvárhatnák képeket volnának.

— Az erdélyi országgyűlés helyét illetőleg — mint a „Prager Ztg.“-nak írják — az erdélyi főkörmányszék s az udv. kancellária között most folynak a tárgyalások. Az első hatóság Nagy-Szebenbe indítványozta.

— Az „Indépendance“-nak írják, hogy a szultán a minap a Bruszában megjelent „Tardjuman Ahval“ című lap szerkesztőjét maga elébe rendelt, hogy megkérdezze tőle: „miért nem foglalkozik gyakrabban politikával?“ A lapszerkesztő azon meglepetésére, hogy rendőrségi tekintetek miatt a hírlapi politizálás nagy nehézségekkel jár, ő felsége a szultán megparancsolta, hogy a „Tardjuman Ahval“ ezentúl politikai nézetét is kimondja, teljesen és kerekén kifejtve nézetét Törökország ügyeiről. Hová emelkedett a sajtó befolyása, midőn még a török despotismus is törökieszer lerontani a szabad vélemény korlátait. Mindenesetre ez a világ civilisatiojának öröndetes adata.

— A magyarországi árvízkarosultak részére a kolozsvári iparos olvasó-egylet 33 frt 50 krt adományozott s küldött Pestre illetékes helyre kézbesítés végett. Ugyanezen emberiség czélra Dicső Szemártonban Kovács János ur 22 frt 70 krt gyűjtött, s iva élén Paskáru főispányi helyettes ur nevét látjuk. Ugyancsak D.-Szemártonban Rediger Árpád unitar lelkész ur 10 frt 80 krt gyűjtött, s mindezeket illő helyre szolgáltatott.

— Küküllőmegyéből írják nekünk: Nagypénteken virradólag (apr. 18-án) tűnre lettek a Kis-Küküllő völgyének déli oldalán szép szőlők. Ezen oldalról a hó hamar elment volt, az ezen tavaszon fuvó déli szelek korán fejlődésre hozták éppen a déli oldalon szőlőinket; oly dús termés mutatkozott, minőre 1834 óta nem emlékszem. Nagyszüttörtő-kön hat hüvelykes havunk volt, mely hamar elment, nem ártott; én Váshárhelyről haza szaladtam, este 9-kor érkeztem, rögtön a kertembe a virágban levő kőrtéfék alá, és szőlőmba a legdrágább fajokhoz szalmát, töredéket vittem, s a Thermometrumot éjszaka-keleti ablakomba kitettem. Éjfélok + 3 volt; éjjel után ketőkör meggyújtattam a meghordott szalma s töredék rakásokat, fél négyre ablakomban + 1 volt; de nem így a más szélvonalon, ugyanis a szél nyugatról jött fagyolalólag, ugylászik folytatása volt a magyarországi pusztulást okozó hideg szélnek; a füstölés mit se használt, a víz a tócsákban megfagyott, és megfagyott a szőlőkben minden zöldhajtás a délioldalam, sőt a felettebb rügyek is, még mikesfalvi szép szőlőinkben is. Ha az alvó és még eddig ki nem fejtett rügyek kibajtanak, s a legdusabbban pótöljék is az elpusztultakat, akkor is vége legalább a termés felének. Nem így Csáváson, s általában ott, hol valami hegymelkedés a nyugati szélnek ellent állott, ily helyeken semmi kár; épek ott az új zöld jövészek, gerezdek. Ezt pedig köszönhetni azon hegymelkedésnek, mely a csávási és désfalvi völgy közt a hideg szélnek ellent állott. Ez újabb bizonyossága a thermometrumon kívül, hogy nem a légmérséklet hidegsége, hanem a hideg szél fagyalt; ezért nem használt a füstölés; oly tö is, mely mellett a füstölő csomó égett, el mint fagyva Mikesfalván. Almának, körtének, sőt a mint eddig néztém, a cse-resnyének sem ártott.

— Ipolyi Arnold hazánkúat, a magyar mythologia jeles szerzőjét stb. a koppenhágai „Société royale des An-

tiquaires du Nord“ nevű tudományos társulat tagjává nevezte ki.

— A bécsi bolondok száma — mint írják — meghaladja az 1000-et; ide azonban csak azok számíthatók, a kik tébolydában vannak.

— Új időjósok. Dr. Ebrard francia tudós a hangyák szokásait tanulmányozá, s a következő eredményekre jutott: 1) Ha a hangyák nagy számmal haza térnek, de buvó helyük nyílásai nincsenek elfödve, ez rövid tartamú záport jelent. 2) Ha a buvóhely nyílásai befödve, s a hangyák már vagy visszatértek, vagy visszatérni akarnak, nem sokára nagy eső lesz. 3) Ha a buvóhely felső s oldalnyílásai fedve, a hangyák azonban mégis az alsó nyílásokra kivonulnak, azt jelenti, hogy eső lesz, de csak 4—6 óra múlva. 4) Ha a hangyák a buvóhely tetejére gyűlnek, a tél és tavaszkezdett kivételével, közeli esőt jelent. 5) Ha pedig a buvóhely minden nyílásai reggel, vagy napközben, tartós eső után, fedve, ez biztos jel, hogy a rossz idő tartós lesz. Az állati ösztönt vévén fel alapul, e tapasztalatokban lehet kis igazság.

— Szegeden, a mult kedden hirdették ki dobszó mellett, a rablók és gyújtogatók ellen a rögtön-bírósgót. Ugyanaz nap éjelen egy felsővárosi csendbiztos neje — szappanárusó — a debreceni vásárból a vasut-vonattal megérkezvén, bérkocsin hajtattott haza, — de három elfedett arcú rabló utánok osont, s az utca-ajtót bezárván, a nőt a bérkocsissal együtt visszalökdösték a lakba, hol rájuk szegzett pisztolyokkal halgatásra intek. A nő kénytelen volt a rablóknak Debreczenben árult 1180 frtnyi pénzösszeget átadni. Egy nő, ki a bérkocsin kinn maradt az utcán, látván a történetet, elfutott a nélkül, hogy zajt mert volna tenni. A rablók az tíres bérkocsira felülvén, kihajtottak a gyevi utra, hol a lovakat elcsapván, eltűntek. A kirabolt nőnek férje találkozott a bérkocsin ülő rablókkal; de vig cimboráknak hívén őket, meg sem állította. A kocsi másnap említett uton felfordítva találtatott.

— Varasd megye közgyűlése a horvát szlapon kancellária működési köre ellen jegyzőkönyvvel tiltakozott s tiltakozását a legközelebbi országgyűlés elé terjeszteti s a haza minden hatóságával körlevelek által tudatni elhatározza.

— Ahlquist híres finn tudós és nyelvész több idő óta Magyarországon mulat, s a magyar nyelvet tanulmányozza. 1858 óta tagja akademiának.

— Eszékéről ritka égitűneményről tesznek jelentést, mely 17-én este, 7 óra 35 perczkor a kissé borús égen mutatkozott. A meteor, ha ugyan annak nevezhető, alakjára nézve ágyugolyóhoz hasonlított, 3 lábnyi hosszú, két hüvelyknyi vastag tüstökkel, a leggyönyörűbb, főkép kékes színeket játszott a nesz nélkül, a legnagyobb sebességgel repült keletről nyugotnak, hol a felhők közt eltűnt.

POLITIKAI HIREK.

Franciaország. Páris apr. 17. A „Constitutionnel“ egy főcikkét közöl, mely nem csak azon körülmény által, hogy a főszerkesztő maga írta alá, hanem határozott hangja által is megerősíti azon biedelmet, hogy az tulajdonképen miniszteri cikk. A vezércikk két nézpontot állít fel határozottan: először, hogy a római kérdés tisztán politikai; másodsor, hogy Franciaországnak csak az feketik érdekében, hogy a pápa személyét méltatlanságtól megóvják, és függetlenségét biztosítsa. Ha a császár e két nézpontot elfogadná, a római kérdés még e hóban megoldatnék. Egy francia, és egy olasz ezred őrizhetné a Vaticant, az olasz kormány pedig Róma egyéb részét, mindazon tartományokkal együtt, melyek Sz. Péter őrségét képezik, birtokába vehetné. Ez azon pártnak nézete is, melyhez Persigny ur tartozik, s melyhez utóbbi időben Thouvenel és Fould urak is csatlakoznak. Mindezek dacára, és a kormány nagy hátrányára, sem emelkedhetett e nézet érvényre. El lehet mondani, hogy jelenleg Franciaországban nagy kedélyizgatottság uralkodik, és ezt egyedül a kormánynak Róma irányában tanusított bizonytalan magatartása okozza. A békitő politikát követők minden szép szavai nem képesek arra, hogy a francia nép szívéből azon meggyőződést kiirtsák, hogy Franciaországnak Rómában követett politikájában szilárdság nincs, hogy semmiféle idegen hatalomnak nem áll jogában, a rómaiak nyakára rossz és népszerűtlen kormányt erőszakolni. Lehetséges, hogy saját alattvalóinak ezen hangulata végre mégis arra kényszerítend a császárt, hogy e türhettelen helyzetnek végtetessen. Palmerston lord könnyen beszél, de az elfoglaltan szemlélnök be kell vallania, hogy Róma „elvakultsága“ politikai szempontból tekintve, nagy hiba; vallási nézpontból pedig éppen szerencsétlenség, ez elvakultság pedig még folvást tart, és ennek folytán a római kérdés „minden nap többet veszít egyházi színezetéből, és szorítottat a tisztán politikai térre.“ Ennek elég bizonyossága a pápának azon állítása, hogy: „A világi hatalom nem dogma.“ „Ha tehát a világi hatalom nem dogma“ — mondja tovább a félhivatalos lap — „akkor vitakozni is szabad fölötté, s ha az államtitkar e kérdés fölött mégis folytonosan halgat, a „eredo“-t a diplomatiára viszi át, csökkenti a kormány tekintélyét, és mindenesetre veszélyezi azt, mit éppen védelmezni akar. Hogy támadt, és mikép áll fenn a világi hatalom? Volt egy idő, midőn a pápa csak suzerain volt, és ekkor a souverainitásnak minden kedvezményeit élvezte, annak hátrányai nélkül. Később nem elégedett meg a pápa azzal, hogy alattvalói fölött uralkodjék, hanem tetleg kormányozni is kezdett; de nem jutott eszébe, hogy a politikai dolgok menetére a hit mozdultatlanságát alkalmazza, s a multat mozgalmalval együtt tekintetbe se vegye. Végre, és ennek már jó ideje, úgy kormányoztattak az egyházi államok, hogy azokban a morális fölkelés folytonos, s a külföldet csakis idegen segítség által lehet fentartani. E válságos helyzetben két politika kínálkozott a római udvarnak. Az egyik azt tanácsolta, hogy méltóságával összeférő engedményeket adjon. A másik nyakas és hajthatatlan, örökös tiltakozásra szorított. Az első azon hatalom ajánlotta, mely a pápa trónusát újra felállította és tíz év óta kardjával védi. A másikat oly emberek ajánlották, kik még minden tüget melyet szolgáltak, megbuktattak, s kiket bátran

a legközelebbi negyven év alatt történt politikai nagyszerű hajótörések pilótáinak lehet nevezni. És e politikát fogadták el Rómában.

Páris, apr. 18. A hivatalos sajtó a mexikói kérdésben ismét napról napra nyitlabbán és tartaléktalanabban beszél. A „Patrie“ mai száma egy jókora adad gúggel és alkaloskodással irt cikket végen azon következtetésre száll, hogy Franciaország hű kell hogy maradjon polgáriassító hivatalos, s azon szerencsétlen népet meg kell szabaditnia a zsarnokság elviselhetlen nyomásától; egyelőre nem köztársaságról vagy monarchiáról, hanem csak arról van szó, hogy a zsarnok elűzzessék. Később teljes önelhatározással végezhethet a nép jövődöbéli kormányalakzata iránt; különben teljeséggel nem megállapított tény, hogy a mexikóiak ohajának és szükségének egyedül a köztársasági alkotmány felel meg. Lorencez és Jurién de la Graviere között nagy meghasonlás uralkodik, a mi nem is lehetett másképp, miután Lorencez oly utasításokkal ellátva ment oda, melyek a tengerészparancsnokéival ellenkeztek, melyek akkor adatnak neki, mielőtt a soledadi egyezményről itt tudni lehetett volna valamit. — A császár Slidell urnak a déli államok ügyének kijelentette, hogy Francia- és Angolország el fogja ismerni a külön szövetséget, ha csak az egyesült államok hamarjában valamely döntő csapást nem tesznek a háboru bevezetésére. Palmerston lord a gyárosok egy küldöttisége előtt hasonló értelemben nyilatkozott. Mert a gyapott-készlet mindkét országban aggasztólag fogy.

A római kérdés e hó 16-án tartott minisztertanácsban élénk vitát tárgya volt. Thouvenel Goyonnak további Rómában maradására ellen nyilatkozott, s egy más miniszter újból azon javaslatot tette, hogy egy tábornagy katonai és diplomatiail felhatalmazással ellátva küldessék Rómába. A császár még nem mondotta ki véleményét e javaslat felett, de azt nem is utasította vissza. Lavalette marquis az utóbbi napokban az olasz kérdést illetőleg egy igen kimerítő emlékiratot nyújtott be a császárnak. Lavalette 20-án várták vissza Londonból.

Olaszország. Nápoly, apr. 11. A király egy egész hónapot töltend a délen, Sziciliát és az adriai partokat is meglátogatja. Egy idő óta angol hadihajók horgonyoznak a nápolyi öböl előtt. A francia közepetengeri hajóhad parancsol kapott, Victor Emanuel ott tartózkodása alatt, szüntén a nápolyi vizeken állomásozni. Benedetti hosszasan értekezletet tartott Ratazzival, melyben II. Ferenczet és a római tüget illetőleg öröndetes nyilatkozatokat tett. Minden, mi Franciaország politikájának, Olaszország irányában kedvező fordulatáról mondva volt, bebizonyul. Tudni akarják azt is, hogy Napoleon császárnak végre sikerült Oroszországot rábírn a olasz királyság elismerésére, s e tény a király visszaérkezésének alkalmára várják. Nápolyból érkezett hírek szerint, a király ott tartózkodása a legjobb benyomást teendi. A király az egész tartományt, s különösen a rablók által zaklatott vidékeket beutazandja.

Turin, apr. 18. A „Botschafter“-nek írják: A külügyminiszteriumban, Párisból érkezett sürgönyök következtében nagy öröm uralkodik. Nigra lovag az olasz királyság párisi követe ugyanis jelenti, hogy ő néhány nap előtt hosszabb kiballgatáson volt Napoleon császárnál. A császár megígérte, hogy minden befolyását fel fogja használni arra, hogy II. Ferencz eltávolítását Rómából a legközelebbi idő alatt keresztül vigye, s Lavalette ur e tekintetben a leghatározottabb utasításokat viend magával. Ezen czéljának elérése végett a császár már egyetértésbe lépett a nagy britanniai kormányval, s reményli, hogy előterjesztését elfogadtatnak. Egyszermind a legszigorubb parancsokat küldötte Goyonnak, hogy egész erélyvel szegüljön ellene a brigantizállásnak Nápolyba, s ha netalan a római határszéleken ilyenféle bandák mutatkoznak, azokat semmisítse meg. E legújabb sürgönynek egy idejileg Hudson a brit követ is arról értesíti Ratazzit, hogy az angol kormány a francziák császárával egyestülve, megteendi a kellő lépéseket, hogy II. Ferencz királyt Róma elhagyására indítsák, s a rablóbandák további alakításának a római területen véget vessenek.

Oroszország. Varsó, apr. 15. Az ostromállapot marad, s az ígért amnestia ad calendae graecas van-elhalasztva. Felinski érek e hó 12-én Lüders tábornokhoz ment szabadonbocsátását kérni azon 12 ifjunak, kik rendőrkémek által voltak az utóbbi templomi tüntetésre csábitva. Az eredményt nem írják. A Lengyelországban tanyázó orosz katonaság ugylászik folvást gyarusabbá válik a kormány előtt; közelebből ugyanis parancs adatott ki, hogy a tisztek holmieit gyakrabban motózzák meg. Felinski érek engedélyért kérelmezett Sz.-Pétervárott, hogy a japáni vértanuk szenttétele Rómába mehessen; de kérését a császár elutasította.

Törökország. Mostar, apr. 19. A 16-iki ütközetben 630 montenegroi maradt halva és sebesült. Egy senator és egy sardar a halottak, s egy kapitány a nehéz sebesültek között. A törökök (saját jelentéseik szerint) 353 halottat és 77 sebesültet vesztek. Az elsőbbek közt 21 tiszt egy önnagygyal, az utóbbiak közt egy ezredes és egy alsóbb rendű tiszt. A törökök jelentékeny mennyiségű élelmi- és hadiszert vesztek. (Montenegroi jelentések a török veszteséget 2500 emberre teszik). A Dervis basa alatt álló, s még folvást érkező török csapatok Krstac mellett összpontosítják magukat.

Omer pasa, a porta meghagyásából tegnap egy követet indított utnak, Miklós kerezhöz.

Görögország. Athéne, apr. 20. A királyi csapatok bevonnak Naupliába. A törvényes rend azonnal helyreállított.

Amerika. Új York, apr. 4. Columbia államban a rabszolgás elűrlése iránti törvényjavaslat 29 szavazattal 14 ellen elfogadtatott. A rabszolgatulajdonosok minden rabszolgáért állagosan 300 dollárral kárpótoltatnak. A rabszolgák kívándorlásának előmozdítására 100,000 dollár szava-

*) Nagy köszönettel vesszük, addig is, míg megérjük talán nem sokára azon örömet, hogy minden órája megint ellegyen foglalva a közügyek által.

tatt meg. A washingtoni hadügyminisztérium az ujonczozást további rendeltetig teljesen megszüntette. A külföldi katonaság Beaugard alatt Corinthot folyvást erősítik, Tennesseeben a felhalmozott gyapottkészetet elégették s mint mondják, szilkség esetében Memphis is készek elhamvasztani. Uj York, apr. 9. Corinthnál nagy ütközet volt. A külföldi katonaság támadtak s a csata kezdetén előnyben is voltak; de miután az egyesületek csapaterősítést kaptak, vissza kellett vonulniuk Corinth megé. Az egyesületek vesztesége 20,000, a külföldi katonaságé 35,000 ember. Johnson déli tábornok meghalt; Beaugard megsebesült.

Ujabbak. Bécs, apr. 23. A „Sch. Corr.“ jelenti: A sajtóvétségekre várható közbozsánatot Schmerling államminiszter indítványozta, kihez, a magyar lapokat illetőleg, Forgách gr. is csatlakozott, várható, hogy az indítvány legközelebb a császár ő Felsége elébe fog terjesztetni, és hogy a sajtótörvény kihirdetése alkalmával minden sajtóper megszüntetése ki fog mondatni. A beadott felebbezések ellátása tehát függőben kell hogy maradjon.

— Krakkó, apr. 20. A „Wanderer“-nek írják: Dél előtt 11 órakor, mint busvételkor szokás, nagy néptömeg gyűlt a Máriateplomba és körüli. Isteni tisztelet után az egész gyülekezet a „Bote cos Polske“ nemzeti dalt kezdé énekelni. Alig jutottak a második versig s

azonnal rendőrök robantak a templomba, hogy az éneklőket elfogják. El is fogtak többeket, mire a tömeg ingerültsége növekedvén, utána nyomultak az elfogottaknak s hangosan követelték azok szabadon bocsátását. A rendőrség egy csapat katonaságot szolgált el, mely a sűrű néptömegeg szembeállkozván, miután ez ekkor is követelte a foglyok kiadását, s néhány fogolynak sikerült is a szomszéd házakba menekülni, — a népre tüzet adott. Némelyek azt állítják, hogy csak vaktöltéssel lőttek, azonban a házak falaiba furódott golyók, s néhány fiatal ember átlukgatott sípkája ellenkezőt tanusítanak. A tömeg a lövésekre visszaretent, mi közben a katonaság a menekült foglyokat a házakból kiburcolván a rendőrség épületébe szállította. Nem sokára megjelent a rendőrbiztos s jelentette, hogy a foglyok mind szabadon bocsátottak. A polgárság panaszt szándékszik emelni a katonaság visszaélése ellen. — A „Const. Oest. Ztg.“-nak egy tudósítása szerint a lövésre az adott okot, hogy a diákok követ dobálták a katonaságot s történetesen egy katona löfögyverének sárkányát is ily kőhajítás érvén, a fegyver elsült, mit a többi legénység jeladásnak vett, hogy ők is tüzeljenek.

— Bécsben, mint ottani lapok írják, két igen érdekes kőszá hir kering. Egyik szerint Napoleon császár e nyáron látogatást fogna tenni Ausztriában, nem ugyan

politikai célokból, hanem hogy a karlsbadi fürdőn orvoslást keressen makacs májbajának. A másik hir az, hogy a pápa ígéretet tett volna a tuileriákban, hogy a kis cs. herceget, a császár fiát romai királylyá fogja koronázni, csak hogy a tolokodó Piemontot végkép eltávolíthassa magától.

— Turin, apr. 22. Victor Emanuel király a francia hajóraj diszkisereével menend Nápolyba; az angol hajórajról is ugyanazt állítják. Goyon tábornok Nápolyba menend a király üdvözlésére.

Gabonaár Kolozsvártt Aprilis 24-én 1862.

(Bécsi mérője osztrák értékben.)

Tisztabúza 4 frt 40 kr. Elegybúza 3 frt 60 kr. Rozs 3 frt 40 kr. Árpa — frt — kr. Zab 1 frt 40 kr. Török-búza 3 frt — kr. Pityóka 1 frt 30 kr. Marhabús 18 kr.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről

Aprilis 25-kén: Nemzeti kölesön 84.25. 5 % Metalliques 70.30. Bank-részvény 841.—. Hitel-részvény 214.—. Váltó Londonra 132.80. Ezüst 132.—. Arany 6.26.

Aprilis 23-kán: Urbéri kárpótlási kötvény: Magyar országai 73.75. Erdélyi 69.—.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DANIEL.

H I R D E T É S E K.

(579)

Haszonbéri hirdetemény.

(1—3)

Hunyadmegyében O-Brettyén, Szászvárostól Hátszegre eső útvonalon, m. e. 175 h. első, 110. h. másodrendű szántó és kaszálókiból álló jószág — hol a határtagositás ügye már a kiszakasztásig haladt — malom s több koresoma regalával, lak és gazdasági épületekkel, rendezett állapotban, teljes fundus instructussal vagy a nélkül, akár június 1-ső akár a következő sept. 1-ső napján kezdve 4—6 évekre, kedvező feltételek mellett bérbe adó. — Értekezhetni május végéig helyben a tulajdonosnál — Sz. L. —

(580)

LAKVÁLTOZTATÁS.

(1—3)

Alólt tisztelettel tudatom a t. cz. közönséggel, hogy belső-középut-czai 536 számú szállásomat áttettem b.-szénutczára 131 számú házhoz. Pontos és kész szolgálattal mellet a nagy érdemű közönség további párt-szolgájak Vajbel József, nőszabó.

(578)

Fürdői jelentés.

(2—3)

Midőn alólt a nagyérdemű t. cz. közönségnek, irányába eddig tanusított bizalmaért, a legkötelezettebb köszönetet nyilvání, szerencsés ez alkalommal egyszersmind tudatni, hogy a báznai fürdő intézetet, a következő 4 évekre is haszonbérbe vette. Bázna, Medgyes mellett márt. 31-én, 1862.

Ehrlich Mihály, haszonbérő.

(577)

Aranyműves **Darkó Samu** (Maros-Vásárhelytt, Poklosutczára, 278 sz.) készpénzen megvásárol minden szép briliántot, gyémántot, más színes nemes kőveket, nem különben ócska arany- és ezüstöt a maga valóságos belértékében.

(576)

Hirdetemény.

(4—4)

A **Stojkai fürdő**, a folyó évi fürdő idényre haszonbérbe adatik, minden hozzá tartozó épületekkel és felszereléssel együtt. Bővebbet Groisz Ferdinánd ügyvéd urnál Kolozsvártt.

(561)

Beküldetett.

(3—3)

A következő részrehajlatlan előismerő iratoknak egyszerű nyilvánossá tétele által, melyekben J. G. Popp fogorvos urnak (Tuchlaubenben 557 szám alatt), mint a világhírű anatherin nevű száj-víz készítője részletetett, minden további ajánlás felesleges lesz. —

POPP fogorvos urnak.

Az anatherin nevű száj-víz általam megpróbáltatván, ajánlatra méltónak találtatott. Bécs januar 22-én 1862. OPPOLCZER tanár, Főigazgató a cs. kir. bécsi Klinika intézetnek tanára, kir. szászországi udv. tan. s. t. b. Ezennel tanusítom, miszerint én, J. G. Popp fogorvos urnak szájvizét — már régtől fogva sok eredménnyel használok, s annak jótékony hatásáról meg vagyok győződve. — B. LOUIS PEREIRA s. k.

Alól irt J. G. Popp fogorvos ur számára ezennel örömmel és igazságszeríten tanusítom, hogy önnek anatherin nevű szájvizét már hosszabb időtől óta használva, az nem csak jó-sága, hanem kellemes ízlése végett is, általában ajánlható. — Bécs januar havában. ESZTERHAZI THERESIA herczegnő, m. k.

Nagyon tisztelt ur! Fogadjon ön legszívesebb köszönetemet, azon emberiségérti barátságért és jószágért, melyet ön a Mária Elisabeth egyeletnek ápolása alatt levő szegény gyermekek iránt tanusított. Ezen gyermekek némelyikének szája már Scrofulás kiütéssel volt ellepve. Ezeknek ön, ezen gyógyító anatherin szájvizét ingyen adta — a kik ezen ténynek köszönik gyors és teljes gyógyulásukat.

Azon gyermekeknek, kik fájdalomtól megszabadultak, és az egyeletnek nevében biz-tositom ön tisztelet ur ezen halás elismerés és különös figyelem iránt, melylyel önnek tisztelettel tartozom. Bécs, januar havában, önnek kötelezettje, FRICS grófné, a Mária Elisabeth egyeletnek elnöklőnője.

Czim: I. G. Popp fogorvos urnak, belváros 557 szám alatt.

Uram! Barátság kérem számomra az ön híresztelt szájvizéből 12 üveggel küldeni, a legközelebbi postával, mivel én azt már hosszabb időtől nélkülözni voltam kénytelen, mialatt angol és francia gyártmányokat használtam, melyek nem használtak, midőn ellenben az ön oly tetszésben részesült anatherin szájvize, fogáimra és a száj minden részére a legjótékonyabb hatással volt, miről én Bécsben tartozkodásom alatt, annak naponkénti használata által, letökéletesebb meggyőződést szereztem. — London, tiszteletteljesen, LADI AM. CLARKE s. k.

Nyomatott az ev. ref. fűtanoda betűivel. (Bel-farkasutczára 74 sz.)

(553)

A Budai sorsjegyeknek

7-dik huzása

15-dik június helyett e folyó év **aprilis 30-kán** fog történni

30,000 o. é. frt főnyereménnyel.

A legkisebb nyeremény, mely ezen sorsjegyek mindenikével a legkedvezőtlenebb esetben is okvetetlen elérhető, **60 — 70 — 80 osztrák forintot** tesz.

Ezen vállalat Buda várossa 102 fekvő birtokai által van biztosítva, s ezen kívül még mint további biztosíték kezkeskednek, 1,200,000 frt. értékű sorsolható föld-tehermentesítési kötelezvények az alólt nagy kereskedő háznak ellenőrsége mellett, a vállalat tartalma idejére ellátott alaptörlesztési-pénztára által őriztetve. —

Bécs, februar 1862.

J. G. Schuller és társai

Sorsjegyek kaphatók Kolozsvártt, **DIETRICH SAMU** kereskedésében.

STEIN JÁNOS

könyvkereskedésében Kolozsvártt, **Wittich Józsefnél** Maros-Vásárhelytt, **Dobray Nándornál** S.-Udvarhelytt, **Barthos Domokosnál** S.-Szentgyörgyön kapható:

Schmid Kristof ifjusági iratai.

Uj folyam. Fordította Fuchs Tamás IX. kötet. Ára 60 kr.

HOMER ILIÁSA

iskolák számára magyarázta és kiadta Ponori Thewrewk Emil. Első ének ára 50 kr.

A fehér rózsa.

II-ik kiadás 2 kötet, irta Jókai Mór. Ára 80 kr.

MAGYARHON SZÉPSÉGEI.

II-ik kiadás. Irtá Jókai Mór. Ára 40 kr.

Pygmalion

vagy

egy magyar család Parisban.

Regény 2 kötetben. Irtá Józsiika Miklós. Ára 1 frt 60 kr.

Széchény Pál kalocsai érsek élet-rajza, irta Pados János. Ára 50 kr.

Versus memoriales Emmanuelis Alvari (De generibus nominum) Magyar és német értelmezéssel. A tanuló ifjuság számára közli Németh Antal gym. tanár. Függelékül a latin nyelvtanokhoz. Ára 20 kr.

Ábrázoló mértan, árnytan és távlat. Tankönyvül felsőtanodák használatára Hieser J. után Dr. Szabó, ky Adolf kegyesrendi tanár, 145 a szövegbe nyomott idommal. Ára 2 frt.

Mit tartunk azon magyar emberekről, kik ez időben a kinevezés utján nyert helyhatósági hivatalokat elvállalják. Ára 40 kr.

Utolsó Árpád, eredeti történeti dráma 6 felvonásban, irta Várad Gusztáv. Ára 1 frt 20 kr.

A szőlő, borkereskedés és bortized megszüntetés, mint Magyarország anyagi jólétének alapfeltételei. Ára 30 kr.

Salustius művei. I-ső fűzet: Jugurtha 1—84. II-ik fűzet: Jugurtha 85 végig és Catilina összeesküvése, fordította Vojdisek József. Egy egy fűzet ára 40 kr.

Egy két szó a homoeopathiáról. Ára 10 kr.

Kis mesélő, irta Horkai Bácsi. Ára 20 kr.

Vásárfia, irta Horkai Bácsi. Ára 20 kr.